

Maartje Wortel

ER MOET IETS
GEBEUREN

Verhalen

DAS MAG UITGEVERS

G

Deze uitgave kwam tot stand met medewerking van Van Grunsven Creative Management, zie ook www.vangrunsvencm.com

© Maartje Wortel 2015

Art direction: Toine Donk
Omslagontwerp: Studio Vrucht vlees
Productiebegeleiding: Tim Beijer
Foto auteur: Keke Keukelaar
Opmaak: Mat-zet bv, Soest

NUR 301

www.dasmag.nl
www.maartjewortel.nl

Voor Daniël en Toine
Niets zomaar

DE VOGELS ACHTERNA

Het was Ronnies idee om naar het bos te gaan.

Ik heb geen zin om weer thuis te zitten en televisie te kijken, zei hij. Er is nooit iets op.

Hij stond tegen het aanrecht geleund en rookte een sigaret. Hij blies de rook uit, recht in mijn gezicht.

Ik stak zelf ook een sigaret op, de aansteker legde ik op de keukentafel. HARD ROCK CAFE LONDON stond erop. We spaarden die dingen, Ronnie en ik. We vroegen aan kennissen en collega's of ze de aanstekers voor ons meenamen. Soms vonden we zo'n aansteker op de markt. Ze waren allemaal hetzelfde, maar het ging om het idee. Voor die T-shirts waar de naam van de stad ook op stond hadden we geen geld.

Naar het bos? zei ik. We kunnen bijvoorbeeld naar een café gaan.

De thermometer aan de keukendeur gaf min 5 graden aan. Wat moesten Ronnie en ik in het bos? We hadden geen hond of zoiets om mee te lopen.

Nee, zei Ronnie. Geen cafés.

Ronnie wilde nooit een café in. Vooral niet 's middags om er koffie of warme chocolademelk te drin-

ken. Hij hield niet van mensen die overdag in een café gingen zitten. En zeker niet van gezinnen, ze maakten te veel lawaai.

Als ik lawaai wil, ga ik wel naar de dierentuin, zei Ronnie.

Wanneer we zo heel af en toe toch eens een café binnenstapten en er inderdaad ouders met kinderen zaten, liep dat meestal uit op ruzie, want Ronnie kon het niet laten zich met de opvoeding te bemoeien. Hij plaatste altijd wel een opmerking die niet goed viel, niemand zat op zijn goedbedoelde adviezen te wachten.

We gingen dus al een tijd niet meer naar het café. In ieder geval nooit overdag. En 's avonds was Ronnie moe van zijn werk en keken we naar shows op de televisie, ook al vond Ronnie alles en iedereen in die shows nep en burgerlijk.

Ronnie drukte zijn sigaret uit op een bord dat bij de afwas stond. De ketchupresten van de tosti die we een uur geleden hadden gegeten waren hard geworden. Hij pakte zijn L.A. Lakers-pet van het aanrecht en draaide zich weer naar mij. Nu stond hij op dezelfde manier tegen het aanrecht als daarnet, in plaats van de sigaret hield hij nu zijn pet vast, liet hem ronddraaien op zijn vingers en zette hem op zijn hoofd. Ronnies gezicht leek er nog smaller door, zijn ogen vermoeder door de schaduw die de klep over zijn gezicht legde. Ik keek naar zijn dunne lichaam, zijn vale blauwe coltrui met de gouden rits die vanaf

zijn borst tot zijn nek liep, als een litteken. Hij sloeg zijn armen over elkaar en stak zijn handen onder zijn oksels, zoals mensen soms doen wanneer ze het koud hebben.

We gaan naar het bos, zei hij. Dan kunnen we altijd nog zien of we daarna naar een café gaan.

Ronnie haalde het café er natuurlijk weer bij om mij over te halen om mee naar het bos te gaan. Alsof hij iets voor mij terug zou doen. Alsof die mogelijkheid bestond.

Ik negeerde Ronnie en keek langs hem heen door het keukenraam naar buiten. De zon stond hoog aan de hemel, de lucht was helder. Je kon van binnen niet zien hoe koud het was. Wat ik buiten zag, waren de stoeptegels, mos, de schutting, het vervallen schuurtje links in de hoek van de tuin en daarachter een nieuw huizenblok, de overbuurvrouw die het raam op de tweede verdieping even openzette en twee vuilniszakken naar beneden gooide. Met een doffe klap kwamen ze op de stoep terecht. Ronnie zag het ook.

Asociale types, zei hij.

Ik knikte.

Ronnie deed een stap naar voren en pakte de autosleutels uit de asbak die we als sleutelbakje gebruikten. Oké, dacht ik. Oké, we gaan naar het bos. Waarom ook niet?

Ik moet eerst nog even naar de wc, zei ik.

Ik liep voor Ronnie uit naar de wc-deur, opende hem, ging naar binnen. Het raampje stond open, de wind liet het kleppen.

Ik voelde hoe ik rustig werd door de kou aan mijn billen, de geur van de luchtverfrisser, de deur die op slot zat, het geluid van mijn plas die de wc-pot raakte; de harde, luidruchtige straal, zoals jongens plassen wanneer ze te veel bier hebben gedronken. Ik sloot een paar seconden mijn ogen en dacht aan de vader van Ronnie, die op het laatst niet meer naar de wc kon. Als Ronnie en ik bij hem op bezoek waren moesten we eerst de kraan zo ver mogelijk opendraaien zodat het water als een kleine waterval in de gootsteen terecht kwam. Hij wilde stromend water horen. Altijd als de vader van Ronnie thee wilde moesten we het kopje op de grond zetten en de thee van ver erboven in het kopje laten kletteren.

Als ik geklater hoor bestaat er een kans dat ik weer kan pissen, zei de vader van Ronnie.

Plassen was vele malen belangrijker voor een mens dan ik altijd had gedacht, want na een paar maanden zonder normale plas was de vader van Ronnie dood. Van alle dingen die zijn vader hem aan had kunnen doen was doodgaan het ergste.

Ik trok de wc door, waste mijn handen, maakte mijn gezicht nat, probeerde aan iets anders te denken dan aan Ronnies vader en opende de deur.

Ronnie stond al in de gang te wachten met mijn jas over zijn linkerarm geslagen en mijn muts in zijn hand.

Jezus, Ronnie! zei ik. Niet zo gehaast.

Trek aan dan, zei hij.

De voering van de jas was versleten en uitgedund zoals het haar van een oude vrouw.

Deze jas is niet bepaald warm, zei ik. Ik moet een nieuwe hebben.

Mensen kopen maar en kopen maar, zei Ronnie geïrriteerd.

Ik kon er niet tegen wanneer hij over *mensen* sprak en daarmee ook mij bedoelde. Waarom kon hij mij niet op een speciale manier bekijken?

Ronnie zei: Winterjassen is het eerste waar we geen geld meer aan uit hoeven te geven. De winters in Nederland stellen niets voor, ze worden steeds warmer. Zoals vroeger hebben we ze niet meer. En de mensen kopen maar. Ze doen maar.

Hij liep met zijn handen in de zakken van zijn zwartleren jack gestoken voor me uit door de voortuin, over de stoep, de straat over naar de auto. Ik keek naar de ruimte tussen zijn benen, de lucht die tussen zijn ledematen zat in de vorm van de letter o.

Hij opende de deur van de auto en startte de motor alvast. De auto trilde. Ronnie trilde ook. De uitlaat trilde.

Hij moet op gang komen, zei Ronnie toen ik naast hem ging zitten. Hij wees naar de motorkap.

Ik stak een sigaret op die ik aan Ronnie doorgaf. Daarna stak ik er een voor mezelf op.

Ronnie begon te rijden.

Tering, zei hij.

Wat? vroeg ik.

Koud, zei hij.

We reden het dorp uit, langs de huizen met de platte daken, over de rotonde met in het midden een kubus van hout. Na het bord waarop TOT ZIENS stond kwam de polder. De weilanden waren kaal, de koeien waren naar binnen gehaald. Een woonboot lag vastgevroren in een laag ijs.

Die kunnen geen kant op, zei Ronnie.

Kijk, zei ik. Boven de auto vloog een troep spreuwen, die steeds groter werd. Ze bewogen met zijn allen tegelijk door de lucht. Steeds wist de hele troep in welke richting er gevlogen moest worden.

Wist je dat mensen vroeger dachten dat vogels in de winter naar de maan vlogen? Of dat ze zich verstoppen in de modder?

Dat wist ik niet, zei ik.

Dat dachten ze vroeger dus, zei Ronnie. In de modder, zei hij. Met een grijns keek hij me van opzij aan. Ik keek naar zijn mond, de smalle lippen, zijn kleine tanden. Hij zag er zo grijs en tegelijkertijd zo aantrekkelijk uit.

Ik dacht aan modder. Ik dacht ook: ik hoop dat het straks gaat sneeuwen. Heel hard en veel en goed. Alles wit. En dat we blijven rijden. De vogels achterna. De vogels vliegen naar een plek waar het minder koud is. Het lijkt of ze nergens naartoe gaan, maar ze weten precies wat ze doen. Ik hoopte dat ook Ronnie wist wat wij aan het doen waren, waar we mee bezig waren. Ik hield zoveel van hem, maar hij leek het nooit echt te geloven. Samen

zijn was voor hem nooit genoeg. We moesten altijd ergens naartoe, maar dat kwam er niet zo vaak van. Er waren altijd andere dingen, we beloofden elkaar: morgen. Ronnie was als de afwijking aan zijn ogen, hij was astigmatisch, wat betekende dat hij niet kon focussen. Hij kreeg er vaak hoofdpijn van. Zijn pupillen zoomden in en uit. Het is er en het is er niet, zei hij een keer. Hij kreeg met moeite een helder beeld op zijn netvlies. Ik had het idee dat hij mij ook zo zag, alsof hij mij nooit helemaal zag zoals ik was. Ik keek naar hem en raakte kort zijn been aan. Ik hoopte iedere dag opnieuw dat hij wist hoeveel ik van hem hield. En ik wist dat hij het niet wist. Alleen op sommige dagen, tijdens een van onze weinige vakanties, als we naast elkaar aan de bar van een HARD ROCK CAFE zaten en Ronnie grapjes maakte waar ik zo hard om moest lachen dat ik van de barkruk viel. Maar dat was al best lang geleden, want Ronnie moest hard werken om ons huis en het eten te kunnen betalen. En we waren veel tijd en geld kwijtgeraakt met de onderzoeken in het ziekenhuis. Daarna hadden we afgesproken om niet meer over kinderen te praten.

We reden maar, hij en ik. Soms kwam er een bocht. De vogels weken uit naar links, een ander dorp in. We gingen de vogels niet achterna. Wij gingen naar het bos.

Toen we vlak bij het bos waren en veel bochten hadden gedraaid, stoplichten hadden gezien, rood, oran-

je, groen, zei Ronnie: Doe je ogen dicht.

Ik keek naar hem.

Je moet je ogen dichtdoen, zei hij. Ik meen het.

Hij keek me aan van onder de klep van zijn pet.

Echt, zei hij.

Ik deed het.

Wat zie je?

Niets.

Wat zie je? vroeg hij nog een keer, nu dwingender.

Niets, zei ik weer.

Verdomme, je ziet toch wel iets? vroeg Ronnie.

Ik voelde hoe hij harder begon te rijden, abrupter
aan het stuur trok.

Sneeuw, zei ik toen.

Sneeuw?

Ja.

Is dat alles?

Ik geloof het wel.

En wat als je een wens mocht doen?

Sneeuw, zei ik weer. Denk ik.

Sneeuw? riep Ronnie. Sinds wanneer hou jij van
sneeuw? Je moet een andere wens doen, zei hij. En
niets aan mij vertellen. Anders komt de wens niet
uit.

Jij vroeg net zelf wat ik voor me zag als ik een
wens mocht doen.

Ja ja, zei Ronnie. Maar nu niet meer, goed?

Goed? riep hij weer.

Ja, zei ik.

Doe een wens.

Ik deed een wens. Ik wist dat die wens nooit zou uitkomen.

Ronnie remde langzaam af, ik hoorde kiezelsteentjes tegen de auto tikken. De auto kwam tot stilstand.

Open je ogen, zei Ronnie.

Ik opende mijn ogen. We stonden op een parkeerplaats voor een café. Ronnie straalde. Hij was zelf heel blij met zijn verrassing. Ik probeerde het leuk te vinden. Niet voor mezelf maar voor Ronnie. Misschien hield ik zoveel van cafés omdat we er nooit meer kwamen, besepte ik nu. Ik had zelfs liever naar het bos gewild.

Nou?

Leuk, zei ik.

Is dat alles? vroeg hij.

Heel leuk, zei ik. Dank je wel.

Was dat je wens? vroeg Ronnie.

En om hem tevreden te stellen zei ik: Ja. Ik pakte zijn petje van zijn hoofd en zag de rode randen die het ding had achtergelaten op zijn voorhoofd.

In het café was het aangenaam warm. Elton John klonk uit een radio die op een glazen plank stond, tussen de flessen sterkedrank. Aan het plafond hingen kerstlichtjes. Er klonk het geroezemoes van mensen die uit waren.

Wacht hier, zei Ronnie tegen mij.

Hij liet mij rechts van de lange glimmende bar staan en liep zelf naar de linkerkant, waar de ober stond.

Is dit een kinderloos café? vroeg Ronnie.

De ober stopte met het spoelen van glazen. Hij had een klein snorretje en keek Ronnie vragend aan, waarbij zijn snorretje een beetje bewoog op zijn bovenlip. Over zijn schouder hing een rode theedoek.

Kinderen, zei Ronnie nog een keer. Zijn die hier verboden?

De ober keek nog steeds verbaasd.

Ik weet niet waar u het over hebt, meneer, zei hij.

Verboden, zei Ronnie. Net als honden en eigen consumpties op het terras?

De ober leek te begrijpen wat Ronnie bedoelde. Zacht zei hij: Nee.

Nee? vroeg Ronnie.

Nee, zei de ober. Kinderen zijn niet verboden. Ik zou niet weten waarom.

Ik hoopte dat Ronnie het hierbij zou laten. Dat hij zou zeggen dat het een grapje was. Dat we met elkaar konden praten en koffiedrinken. Dat Ronnie naar mij toe zou komen, dat we zouden gaan zitten zoals de andere mensen in het café.

Ronnie draaide zich om.

Kom we gaan, zei hij. Ik ga je verrassing nu niet verpesten. We gaan naar huis.

Hij greep me bij mijn hand en sleurde me mee naar buiten. Daar stonden we weer, op de parkeerplaats. Het leek nog kouder te zijn geworden.

Ronnie opende de auto, sloeg de deur dicht. Hij draaide de sleutel in het contact, startte de motor, schakelde in zijn achteruit, drukte met zijn sport-

schoen het gaspedaal in. Opnieuw het getik van de kiezelsteentjes tegen de onderkant van de auto. We draaiden de straat op. De hele weg terug naar huis zeiden we niets tegen elkaar. We gingen niet naar het bos. We kwamen de vogels niet meer tegen. Het was niet gaan sneeuwen.

Idioten, zei Ronnie toen hij de auto tot stilstand bracht in onze straat. Stomme burgerlijke idioten.

Hij stapte de auto uit, de straat over, ons huis in. De buurvrouw schoof haar gordijntje opzij. Toen ze zag dat ik keek, schoof ze het vlug weer dicht.

In de gang hing ik mijn jas aan de kapstok, mijn muts lag nog in de auto. Ronnie hield zijn jas aan, keek hoe ik mijn jas ophing, pakte mijn arm vast en trok me naar zich toe. Zo stonden we daar, hij en ik, samen in de gang. Hij klemde zijn lijf stevig tegen het mijne aan, bijna alsof hij sorry wilde zeggen voor zichzelf. Zijn dunne armen lagen om mijn middel, een hand schoof over mijn heupen naar mijn billen. Ik voelde de warmte van zijn lichaam en probeerde dat moment zo lang mogelijk te rekken. Ik kon het niet helpen dat ik moest huilen. Mijn lichaam schokte tegen dat van Ronnie aan. Ik duwde mijn hoofd tegen zijn schouder.

Waarom, meisje? fluisterde Ronnie. Waarom nou toch?